ماشین‌های ساده در خدمت مردم روستای سیاه‌کمر؛ گزارشی از نشست ۶۰ نفره درباره نیازها و دانش بومی

نوشتهٔ مریم رهنما ــ هندسه‌دان در خدمت مردم روستا و کارگاه آموزشی «پیمانه» در شهرک نارون

فرهاد رستمی و هادی نوروزی در مشورت با روستاییان در کارگاه آموزشی «پیمانه» در شهرک نارون

سیاه‌کمر، ۱۲ مهر ۱۴۰۳: نشستی ۶۰ نفره میان مهندسان و روستاییان دهستان سیاه‌کمر برگزار شد تا نیازهای واقعی مردم روستاها برای ماشین‌های ساده بررسی شود. این نشست در سالن آموزشی کارگاه «پیمانه» در شهرک نارون برگزار شد و شامل بازدید از مزارع، گفت‌وگو با کشاورزان و معرفی نمونه‌های اولیه ماشین‌های دستی بود. به گفته برگزارکنندگان، هدف این است که پیش از ساخت هر دستگاه، صدا و زبان مردم شنیده شود.

مهندس فرهاد رستمی، سرپرست گروه طراحی کارگاه «پیمانه»، گفت: «بسیار دیده‌ایم که دستگاه خوب ساخته می‌شود اما کسی از آن استفاده نمی‌کند چون برای زمین شیب‌دار روستا مناسب نیست. ما آمده‌ایم تا اول گوش بدهیم و بعد طراحی کنیم.» به گفته او، در سه ماه گذشته ۱۲ نمونه اولیه ساده برای برداشت گندم، پمپ دستی آب و جابه‌جایی کود ساخته شده است.

در بخش برداشت گندم، چند دستگاه دستی برای جدا کردن دانه از ساقه معرفی شد که ظرفیت هر دستگاه حدود ۴۰ کیلوگرم در ساعت است. مهندس رستمی گفت این عدد برای خانوارهای کم‌زمین کافی است اما برای مزارع بزرگ‌تر باید چند دستگاه کنار هم کار کنند. او افزود: «ما قرار نیست جای کشاورز تصمیم بگیریم، فقط می‌خواهیم گزینه‌ها را روشن کنیم تا او انتخاب کند.»

در بخش پمپ دستی، دو طرح مختلف ارائه شد که یکی با دسته بلند و دیگری با چرخ دنده کار می‌کند. کشاورزان حاضر در نشست گفتند نسخه چرخ‌دنده‌دار برای زنان و سالمندان سبک‌تر است اما قطعات یدکی آن گران‌تر است. پاسخ گروه این بود که قطعات رایج در بازار محلی جایگزین شود تا هزینه تعمیر کاهش یابد. این پیشنهاد با استقبال حاضران روبه‌رو شد و قرار است نسخه دوم ظرف دو ماه آزمایش شود.

در بخش جابه‌جایی کود، یک گاری دو چرخ با فرمان کوتاه و ترمز دستی معرفی شد که ظرفیت آن ۲۰۰ کیلوگرم اعلام شده است. برخی کشاورزان گفتند جاده‌های خاکی روستاها برای این گاری مناسب نیست و پیشنهاد کردند مسیر آزمایش به جاده خاکی روستای بیدک منتقل شود. گروه پذیرفت و قرار است آزمایش میدانی در بیدک ۱۵ آبان انجام شود.

در پایان نشست، رأی‌گیری از حاضران انجام شد و ۴۲ نفر از ۶۰ نفر گفتند اگر نمونه اولیه در فصل بعد در دسترس باشد، حاضرند آن را امتحان کنند. گروه قرار است تا پایان آذر گزارش کوتاهی درباره هزینه ساخت هر دستگاه منتشر کند و نسخه نقشه‌ها را رایگان در اختیار کارگاه‌های روستایی قرار دهد. مهندس رستمی گفت: «اگر یک روستا بتواند یک دستگاه را خودش بسازد، ما موفق شده‌ایم.»

ماشین‌های ساده برای روستاهای کوهستانی

Hand-powered machines for mountain villages

سیاه‌کمر ــ